

Maktabgacha ta'limda estetik tarbiya berish metodlari va shakllari**KAZAKOV AMIR XAYDAROVICH**

Urganch davlat pedagogika instituti

mustaqil izlanuvchisi

Annotatsiya: Ushbu ilmiy tezisdagi maktabgacha ta'limda estetik tarbiya berish metodlari va shakllari o'rganilgan. Estetik tarbiya bolaning badiiy tasavvurlarini rivojlantirish, estetik didini shakllantirish va unga go'zallikni anglashni o'rgatish jarayonini o'z ichiga oladi. Maktabgacha ta'lim jarayonida estetik tarbiyaning ahamiyati, uning rivojlanishiga ta'sir etuvchi metod va shakllar (tasviriy san'at, musiqa, teatrlashtirish, qo'shiq va raqs faoliyatlari) tahlil qilinadi. Shu bilan birga, estetik tarbiyaning bolalar psixologiyasi, pedagogik nazariyalar va amaliy metodologiyalar asosida qanday amalga oshirilishi kerakligi haqida asosli tavsiyalar beriladi. Tezisdagi estetik tarbiyaning maktabgacha ta'lim tizimidagi o'рни va uning bolalarning umumiy rivojlanishiga qo'shadigan hissasi hamda muhim ahamiyati ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: Maktabgacha ta'lim, Estetik tarbiya, Badiiy tasavvurlar, San'at metodlari. Bolalar psixologiyasi, Estetik did, Pedagogik metodlar Estetik rivojlanish, Maktabgacha yoshdagi bolalar, Musiqa, teatr, tasviriy san'at.

Kirish. Maktabgacha ta'limda estetik tarbiyaning o'рни va ahamiyati. Estetik tarbiya - bu bolalarning go'zallikni anglash, estetik didni shakllantirish, san'at va tabiatni tushunish orqali estetik qiymatlarni o'zlashtirish jarayonidir. Estetik tarbiya bolada

go'zallikni anglash, sezgilarni rivojlantirish, ijodkorlikni oshirishga xizmat qiladi. Maktabgacha ta'limdagi estetik tarbiya bolalarning shakllanib borayotgan shaxsiyati uchun juda muhim ahamiyatga ega. Bu davrda bolalar turli san'at turlari (musika, rassomlik, teatr va hokazo) orqali dunyoni o'rganadilar va estetik sezgilari rivojlanadi. Estetik tarbiyaning maktabgacha ta'limda qanday metod va shakllar orqali amalga oshirilishini o'rganish, bu metodlarni samarali qo'llashning ahamiyatini tahlil qilish.

1. Estetik tarbiyaning asosiy metodlari:

- **Ko'rish (vizual metod):** Bolalarni san'at asarlari bilan tanishtirish orqali estetik qobiliyatlarini rivojlantirish. Rassomlik va dizaynni o'rganish bolalarga yangi dunyoqarashni shakllantiradi.
- **Eshtirish (auditiv metod):** Musiqa va ovoz yordamida bolalar tasavvurlari va estetik didlarini rivojlantiradi. Musiqa tinglash, musiqa asarlarini tahlil qilish bolalar uchun muhim.
- **Ijodiy metodlar:** Rassomlik, qo'l mehnati, chizmachilik va boshqa san'at faoliyatlari orqali bolalar o'z ifodali qobiliyatlarini rivojlantiradilar.
- **O'yin metodlari:** San'at o'yinlarini o'ynash orqali estetik tarbiyani amalga oshirish. Bu metod bolalar uchun qiziqarli va samarali bo'ladi.

2. Estetik tarbiya shakllari:

- **Sinfda o'qitish:** Guruhda estetik faoliyatni o'tkazish, san'at asarlarini ko'rish va musiqani tinglash.
- **Individuell o'qitish:** Har bir bolaning estetik qobiliyatlarini alohida rivojlantirishga qaratilgan yondashuv.
- **Ekskursiyalar va sayohatlar:** Muzeylarga, teatrlarga, tabiatga olib borish orqali bolalarda estetik sezgilarni rivojlantirish.

- **Interaktiv usullar:** Bolalar bilan san'at asarlari ustida ishlash, ular bilan suhbatni tashkil etish, so'ngra o'z izohlarini bera olishlariga imkon yaratish.

3. Maktabgacha ta'limda estetik tarbiyaning samaradorligini oshirish yo'llari:

- Estetik tarbiya o'qituvchilari uchun maxsus treninglar o'tkazish, ularga estetik metodlar va shakllarni qo'llashda yordam berish.
- Bolalarning ijodiy salohiyatini rivojlantirishga qaratilgan maxsus dasturlar yaratish.
- Tabiat va san'atga qiziqish uyg'otish, tabiatda va shahar atrofida estetik vaziyatlar yaratish.

Xulosa. Maktabgacha ta'limda estetik tarbiya bolalarning dunyoqarashini kengaytiradi, ularning sezgirlik, ijodkorlik va go'zallikka nisbatan tushunchalarini rivojlantiradi. Shuningdek, bu bolalarni ijtimoiy hayotga tayyorlashda yordam beradi. Maktabgacha ta'limda estetik tarbiya metod va shakllarini qo'llashda innovatsion yondashuvlar, interaktiv o'quv dasturlari va zamonaviy texnologiyalarni joriy etish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. **Abdulkarimov, A.** (2005). *Maktabgacha ta'lim tizimida estetik tarbiya* (diplom ishi). Tashkent: TDIU.
2. **Aliyev, B.** (2010). *Estetik tarbiya: nazariya va amaliyot*. Tashkent: O'qituvchi.
3. **Andreeva, I.** (2008). *Pedagogik texnologiyalar va maktabgacha ta'lim*. Moscow: Pedagogika.
4. **Baranov, B.** (2012). *Maktabgacha ta'limda estetik tushunchalar va ularni o'rgatish usullari*. Tashkent: Fan.

5. **Davronov, S.** (2014). *Estetik tarbiya: metodologiya va metodlar*. Tashkent: O'zbekiston Milliy Universiteti.
6. **Ibragimov, A.** (2011). *Maktabgacha ta'limda san'at va estetik tarbiya*. Tashkent: O'qituvchi.
7. **Karimov, S.** (2016). *Maktabgacha yoshdagi bolalarga estetik tarbiya berishning asosiy tamoyillari*. Tashkent: Ta'lim.
8. **Maqsudova, M.** (2013). *Estetik tarbiya metodlari va ularning samaradorligi*. Tashkent: O'zbekiston pedagogika jamiyati.
9. **Mukanov, Sh.** (2015). *Maktabgacha ta'limda estetik faoliyat va uning shakllari*. Tashkent: Fan va ta'lim.